І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
New York's Telephone: BArclay 7-4125

РІК LXVII. Ч. 236. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 9-го ГРУДНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 9, 1960 No. 236. VOL. LXVII.

К[illegible]ЕСМЕН ЮДОЛЛ НАЙМЕНОВАНИЙ НА СЕКРЕТАРЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ЗАПОВІДАЮТЬ МОЖЛИВІСТЬ НАЙМЕНУВАННЯ СЕН. ФУЛБРАЙТА НА ДЕРЖАВНОГО СЕКРЕТАРЯ А СТІВЕНСОНА НА АМБАСАДОРА ДО ОН

Ню Йорк. — 7-го грудня Кеннеді повідомив про номінацію на секретаря внутрішніх справ 40-річного конгресмена з Арізони Стюарта Л. Юдолла. Юдолл з'явився на пресовій конференції разом із Кеннеді в готелі Карлайл, і сказав журналістам ,що в його районі є більше індіян і парків, як в якомунебудь іншому виборчому районі, а секретар внутрішніх справ має опікуватись парками і індіянами. Кеннеді представляючи журналістам новонайменованого секретаря внутрішніх справ, хвалив його „енергію і творчу уяву", з якими Юдолл поведе свій департамент, бо „найближчі роки будуть свідком надзвичайного зросту запотребування на природні ресурси" .Конгресмен Юдолл є батьком 6-ох дітей. Кеннеді вже найменував трьох секретарів: здоров'я, виховання і добродійности — Абрагама Рібікоффа; торгівлі — Лютера Годжеса і внутрішніх справ — Юдолла. Ще бракує 7-ох секретарів, в тому і таких важних як державний секретар і секретар фінансів. В Ню Йорку Кеннеді конферував із генеральним секретарем Об'єднаних Націй Даґом Гаммершилдом, але журналісти не довідалися про подробиці цісї конференції. Гаммершилд заявив, що президент - елект цікавився програмою ОН в найближчій сесії, аж після того, як перебере владу 20-го січня 1961-го року. Теперішня сесія ОН кінчається 17-го грудня і там заступають тепер ЗДА республіканські представники і вони відповідають за політику цієї країни аж до до 20-го січня найближчого року. Передбачають, що Кеннеді найменує Адлея Е .Стівенсона на американського амбасадора до Об'єднаних Націй. Якщо це справдиться, то це буде знаком, що Кеннеді протиставився натискові ліберальних демократів ,які хотіли, щоб Стівенсон був державним секретарем. Є спекуляції, що державним секретарем стане сенатор з Аркенсо Дж. Ф. Фулбрайт. Але як кандидатів на це становище називають ще й таких осіб: президента Рокефеллерової Фундації в Ню Йорку Діна Раска, колишнього амбасадора до Німеччини Дейвіда К. Е. Брюса. Називають теж як можливого кандидата і конгресмена з Коннектикату Честера Бовлеса, але передусім твердять, що Бовлес стане директором і координатором агенції, яка займається економічною допомогою закордонові. Кеннеді відлетів до столиці ,де 8-го грудня конферуватиме з Раском, Стівенсоном, сенатором Кіфовером, денверським правником Байроном Вайтом, Ролендом Гарриманом із Ню Йорку, містоголовою Демократичного Крайового Комітету Марґаретою Прайс та іншими. Крім цих чисельних конференцій Кеннеді о год. 4.30 буде на хрестинах свого сина, який зватиметься Джан Фіцджералд Кеннеді молодший. Кеннеді ще не вирішив, яке становище займе його брат Роберт, який очолював виборчу кампанію за вибір Дж. Ф. Кеннеді .Роберт Кеннеді стане ґенеральним прокуратором ЗДА, але це тільки припущення преси.

КЕННЕДІ З НОВИМ СЕКРЕТАРЕМ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Обраний на президента ЗДА Джан Ф. Кеннеді відбув пресову конференцію разом з конґресменом Стюартом Л. Юдоллом, що його він вирішив наменувати на секретаря внутрішніх справ у своєму кабінеті.

Айзенгавер наказав закінчити охорону Ґватемалі і Нікараґви кораблями ЗДА

Вашингтон. — 7-го грудня президент Айзенгавер відкликав американські кораблі з Карайбського моря, які від 17. листопада там охороняли Ґватемалю і Нікараґву проти комуністичної інвазії з Куби. Це сталося на просьбу урядів обидвох цих Республік, які заявили, що вже немає безпосередньої загрози для Ґватемалі і Нікараґви і просили американський уряд відкликати американські кораблі з району Карайбського моря. Досі охороняли Ґватемалю і Нікараґву один американський літаконосець та кілька нищильників, які патролювали Карайбське море та стежили за тим, щоб із Куби не йшла зброя до загрожених інвазією Республік, і щоб туди комуністи не висилали своїх військових з'єднань. Про відкликання американських кораблів повідомлено Організацію Американських Держав, головна Рада якої міститься у Вашингтоні.

Совєти мають базу для своїх підводних човнів в Ґвінеї

Лісбона, Портуґалія. — Портуґалія повідомила свою сусідку Еспанію і своїх союзників з Організації Північно-атлантійського пакту (НАТО), що за її цілком певними інформаціями у вересні ц. р. був підписаний тайний договір між Совєтами і Ґвінеєю, за яким прокомуністична Ґвінея признала Совєтам базу на свому західньо - африканському атлантійському побережжі та право влаштувати важливі радіо - споруди. Дальші конкретні відомості, що їх дістала Портуґалія і передала названим західнім державам, стосуються вивантаження совєтським кораблем між 14 і 16 листопада ц. р. в порті Канакрі в Ґвінеї великої скількости різнородної зброї. Вивантажування її відбувалось вночі й під військовою охороною. 200 ґвінейців перебувають тепер у совєтських військових школах, а 180 дальших дістають совєтський вишкіл в адміністраційних і інших ділянках. За портуґальськими твердженнями, в Ґвінеї є тепер 165 совєтських, чеських і китайських „техніків", які керують всією тамошньою комуністичною роботою. За західніми коментарями, Портуґалія має надзвичайно добрий розвідчий апарат в західній Африці і її відомості можна сприймати, як цілком певні. З уваги власне на ці комуністичні затії в західній Африці, Портуґалія наставає на зберігання контролі над Анґолею і Мозамбіком, які мають для цілого Заходу величезне стратегічне значення.

СОВЄТИ ПОЧАЛИ НОВИЙ ДИПЛОМАТИЧНИЙ НАСТУП ПРОТИ ЗДА Й ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

МОСКВА ВИМАГАЄ ВИВЕДЕННЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ВІЙСЬК ІЗ ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ І ВІДКЛИКАННЯ З'ЄДНАНЬ ОН ІЗ КОНҐА

Москва. — Совєтський Союз почав, як думають у політичних колах, у висліді постанов і рішень листопадової конференції вісімдесят і одної комуністичних партій світу широку політичну акцію спрямовану проти З'єдинених Держав Америки з метою добитися виведення американських військ і скасування американських баз в різних областях світу. В середу дня 7 грудня ц. р. проголошено в Москві спеціяльну заяву, в якій совєтський уряд обвинувачує ЗДА в перешкоджуванні об'єднання Північної і Південної Кореї і водночас із цим висловлює домагання, щоб Об'єднані Нації вимогли від ЗДА відкликання їхніх з'єднань із Північної Кореї. Проголошена заява є вже другою з черги на протязі останніх днів атакою проти „американського імперіялізму", бо в проголошеній перед тим заяві Москва виступила з обвинуваченням ЗДА за підтримування хаосу і незаконного режиму в Конґо і з вимогою, щоб всі військові з'єднання ОН були виведені з Конґа. Водночас із цим в середу цього тижня виступив із гострим нападом проти ЗДА президент комуністичного Китаю Лію Шао-чі. Промовляючи на масовому зібранні на стадіоні Леніна в Москві, Лію Шао-чі заявив, що ЗДА є спричинником „аґресивних провокацій" і що вони є найголовнішими ворогами комуністичного Китаю і Совєтського Союзу. Совєтська заява в справі Кореї була опублікована ТАСС в „Правді" й інших совєтських газетах і в ній, нав'язуючи до меморандуму північного - корейського уряду з дня 11 листопада стверджується, ніби головною перешкодою для об'єднання Кореї є американська окупація Північної Кореї і намагання ЗДА вдержувати там свої військові з'єднання. В заяві совєтського уряду висловлена також вимога скасування створеної під аспіраціями ОН т. зв. Комісії для об'єднання і відбудови Кореї з того огляду, що вона, мовляв, працює не для об'єднання Кореї, але для вдержання дальшого її поділу. Свою кампанію в справі виведення військ ОН із Конґа продовжували Совєти і на терені Об'єднаних Націй. Совєтський делеґат Валеріян А. Зорін, промовляючи на сесії Ради Безпеки ОН в середу 7 грудня, поставив вимогу, щоб Об'єднані Нації не тільки вивели свої війська із Конґа, але щоб вони зробили теж всі заходи для усунення режиму американсько-бельгійських „лакеїв" і вдержуваних ними „банд" і для встановлення в Конґо законного уряду прем'єра Люмумби. Цю совєтську кампанію за поворотом Люмумби підтримали теж деякі інші держави конкретним відкликанням своїх військових з'єднань з складу військ ОН в Конґо. Відкликали свої дипломатичні місії не тільки прихильники совєтської концепції в справі Конґа Ґана й Об'єднана Арабська Республіка, але теж і Цейлон і навіть Юґославія, президент якої Тіто сповістив, що Юґославія відкликує свою дипломатичну місію з Конґа і виводить звідтам свій військовий контингент в силі 21 вояка, бо не хоче брати відповідальности за створену там ситуацію. Проти совєтської вимоги виведення військ ОН із Конґа підтриманої совєтськими сателітами і деякими дружніми до Москви країнами виступив рішуче ґенеральний секретар ОН Даґ Гаммершилд, заявляючи у відповідь на виступи Зоріна, що з'єднання ОН в Конґо відіграють важливу ролю для охорони ладу в цій країні і що немає ніякої причини для усунення режиму очолюваного президентом Касавубу, який є визнаний Об'єднаними Націями. На цьому ж засіданні Ради Безпеки амбасадор ЗДА до ОН Водсворт виступив із вимогою, щоб Зорін зрезиґнував із предсідництва в Раді Безпеки, бо його поведінка є не тільки односторонньою, але й противиться усім дипломатичним звичаям. Тим часом, як повідомляють із Леопольдвілю, полк. Мобуту проголосив воєнний стан для Східньої Провінції Конґа, де почалися заворушення, викликані прихильниками Люмумби.

ЗДА випустили сателіт-розвідчик „Дісковерера XVIII"

Летунська база Ванденберг, Каліфорнія. — Летунство повідомило 7-го грудня, що вдалося з успіхом випустити новий сателіт - розвідчик „Дісковер XVIII", який дістався в орбіту і кружляє довкола Землі в полярному напрямку. 8-го грудня старатимуться зловити кабіну цього сателіта в районі Гавайських островів, де чекають на неї кораблі і літаки. Кабіна важить 300 фунтів, а цілий сателіт 2,100 фунтів. В кабіні находяться частини людських костей, крови і спідня оболонка з людської повіки та альґа і грибки спорів. Науковці хочуть знати, як діє радіяція на ці живі клітини. „Дісковерер" має на цілі збирати відомості з ворожої території, і він має виконувати ту працю, яку робили давніше літаки типу У-2 до 1-го травня ц. р., коли в СССР вдалося зістрелити один такий літак, і після того випадку припинено лети цих розвідчих літаків.

Армія і фльота проти Саймінґтонової реорганізації департаменту оборони

Вашингтон. — Представники армії і фльоти заявилися проти пляну сенатора Стюарта Саймінґтона основно переорганізувати департамент оборони, скасувавши окремих секретарів для трьох родів збройних сил та окремих їх шефів штабу. Тільки представники летунства заявилися за тим пляном, який опублікував комітет, очолюваний сенатором Саймінґсоном. Представники армії заявили, що вони підтримують становище секретаря оборони Томаса С. Ґейтса, який сказав, що треба б зачекати з реорганізацією департаменту оборони, щоб ствердити, як виявить себе та реорганізація, яку ухвалив Конґрес в 1958-му році. Сенатор Кеннеді під час виборчої кампанії говорив про потребу централізації оборонної структури, але тепер, після опублікування пляну сен. Саймінґтона, заявив, що цю справу вивчатиме Конґрес і його урядовці. Фахівці передбачають, що плян Саймінґтона не має великих виглядів стати законом.

Летунство плянує випустити мавпу в радіяційний пояс Ван Аллена

Вашингтон. — Найбільшою перешкодою для людини дістатися в космічні простори і здоровою вернутися на землю є недавно відкритий радіяційний пояс Ван Аллена, що знаходиться на висоті вищій як 600 миль від Землі. Тому летунство плянує випустити в космічні простори мавпу-шимпанзе, яка в окремій ракеті перебувала б в тому радіяційному поясі Ван Аллена від двох до чотирьох днів, і після її повороту на Землю можна буде ствердити, чи дійсно той пояс є небезпечний для тварин і людини. Мавпа літала б на висоті від 600 до 1000 миль. Вже є готова ракета і 300-фунтова кабіна для тієї мавпи, і цю кабіну показували журналістам. Успіх із мавпою приспішить висилку людини-астронавта в космічні простори.

Москва маніфестує свою „приязнь" китайським комуністам

Москва. — Водночас з офіційним оприлюдненням нового комуністичного „маніфесту", виготовленого у висліді затяжних нарад 81 комуністичних ватажків з цілого світу, що з'їхались були для святкування роковин жовтневої революції, совєтські верховоди планово зорганізували маніфестаційні вияви „приязни" для комуно-китайського „президента" Лію Шао-чі, одного з головних учасників тих нарад. Комуно - китайського ватажка повезли спершу до Ленінграду і Мєнська, де йому уладжено маніфестаційне прийняття, а опісля, після його повороту до Москви, зорганізували йому овацію під час балетної вистави в Бальшому театрі у Москві. Для цієї самої цілі скликано 7 ц. м. велике віче на спортовому стадіоні Леніна, куди, очевидно, партійні ячейки зігнали „нарід". У довжелезному „маніфесті", що його проголосив ТАСС та який займає в „Н. Й. Таймсі" 3 1/2 сторінки, признається совєтську тезу, що перемогу комунізму можна осягнути шляхом „мирного співіснування", а не війною, і большевики вважають, що це ніби перемога над становищем китайських комуністів, які проповідують війну, як неминучий засіб осягнення комуністичної перемоги. Комуно-китайська преса прославляє московський „маніфест", як доказ єдности комуністичного фронту, але водночас підкреслює, що всі комуністичні країни „суверенні" і тому можуть проводити свою політику за своїм бажанням.

Галлек заявляє, що республіканські члени Конґресу керуватимуть партійною політикою

Вашингтон. — Провідник республіканської меншости в Палаті Репрезентантів конґресмен з Індіяни Чарлз А. Галлек після конференції зі своїми співпрацівниками в Палаті заявив, що впродовж найближчих чотирьох років керуватимуть політикою Республіканської партії республіканські члени Конґресу. Цією заявою конґресмен Галлек хотів розв'язати спір про те, хто мав би бути провідник Республіканської партії, яка не матиме аж до 1964-го свого президента. Айзенгавер рекомендував на голову партії віце-президента Ричарда М Ніксона, а губернатор Нелсон А. Рокефеллер казав, що повинен бути „колективний провід", бо Ніксон міг би бути тільки „титулярним" провідником партії. Конґресмен Галлек казав, що республіканці з Конґресу будуть прислухатися до голосів республіканців в цілій країні, коли прийдеться вирішувати важливі проблеми партійної політики. Згідно з традицією головою партії є президент, а партія, що програла вибори, не має свого голови.

Араби прославляють Кеннеді за його становище в справі Альжиру

Об'єднані Нації. — Речник Савді Арабії Ахмад Шукайрі був тим першим делеґатом в Об'єднаних Націях, який назвав прізвище новообраного президента Джана Кеннеді. Під час дебати на Політичній Комісії ОН над скаргою Тунісії й інших азійсько-африканських країн проти Франції в обороні Альжиру, названий арабський діяч зацитував виступ Джана Кеннеді в Сенаті в 1957 році з домаганням, щоб ЗДА підтримали альжирських націоналістів в їх вимозі самостійности та щоб американський уряд зробив в цьому напрямку натиск на Францію. Ахмад Шукайрі назвав Кеннеді „великим, великим лідером", але американські газети зауважують у своїх коментарях, що той арабський діяч забув, що недавно гостро критикував Джана Кеннеді за його становище в жидівсько-арабському спорі. Речник Савді Арабії гостро критикував політику ЗДА, що ніби підтримує активно Францію проти альжирських арабів. Азійсько-африканський бльок в ОН і багато інших країн підтримують резолюцію, що поручає переведення в Альжирі плебісциту під наглядом Об'єднаних Націй. Франція є рішуче проти такої резолюції і бойкотує наради. Останнім разом ЗДА стримались були від голосування. Тепер іде сильний натиск на ЗДА, щоб вони не наражували собі цілого азійсько-африканського бльоку та щоб голосували разом з ним, в ім'я принципу, що всі народи й країни мають право на самовизначення.

Совєти не допустили до побільшення числа членів Ради Безпеки ОН

Об'єднані Нації. — Заходи азійсько-африканських і південно - американських країн щоб побільшити число 11-членної Ради Безпеки і 18-членної Соціяльно-економічної Ради, двох найважливіших постійних комісій Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, скінчились невдачею. Совєтський Союз рішуче спротивився цьому, поки не буде прийнятий до Об'єднаних Націй і не засяде в тих двох Радах комуністичний Китай. Тоді азійсько-американські країни домагалися, щоб змінити територіяльний ключ для розподілу представництва в обох тих Радах, проти чого знову запротестували ЗДА й Англія бо воно захитало б нинішню західню більшість в Раді Безпеки, скріпивши Совєти „невтралістами", між якими є виразні совєтські поплентачі, як Ґвінея чи Ґана. Тому внесення на поширення Ради Безпеки перепало на Спеціяльній Політичній Комісії ОН в минулий вівторок 42 голосами проти 36 при 17-ох що стримались, а більш-менш таким самим відношенням голосів перепало попереднього дня внесення на поширення Соціяльно-економічної Ради.

Дещо сповільнюється промислова активність країни

Вашингтон. — Департамент торгівлі і Біржова Комісія опублікували свої звіти, з яких виходить, що продовжується слабша тенденція в промисловості ЗДА. Одночасно провідники промислових робітничих спілок заговорили про те, що „Америка є знов на шляху до економічної рецесії". Департамент торгівлі звітує про те, що фабричні інвестиції „легко зменшуються" вже від весни цього року, і що „цей процес" буде продовжуватися аж до весни найближчого року". Департамент праці повідомляє, що число безробітних в великих промислових районах восени цього року збільшилося, і що ця тенденція буде продовжуватися принаймні ще два місяці. Припадком із цими звітами збіглося твердження промислового відділу Американської Федерації Праці — Конґресу Індустрійних Організацій про близьку рецесію. АФП-КІО вимагає, щоб уряд почав заходи для припинення господарської знижки та запропонував зменшити прибуткові податки.

Представник АФП-КІО домагається конґресового переслухання в справі АЛТовариства

Ню Йорк. — Голова виконного Комітету при Стейтовому Відділі Американської Федерації Праці — Конґресу Індустрійних Організацій Луіс Голлендер, промовляючи на зборах політичного комітету цієї організації, заявив, що треба буде домагатися конґресового переслухання в справі діяльности Американського Лікарського Товариства. На думку цього робітничого провідника АЛТовариство стає „щораз то більше безсоромним в своїй опозиції до всього, що є на добро народу" Голлендер сказав: „Я вірю, що скорше чи пізніше робітничі організації в цілій країні мусітимуть вимагати, щоб Конґрес вів переслухання в справі протисоціяльної діяльности Американського Лікарського Товариства. Гадаємо, що лікарів підтримують великі промисловці". Голлендер гадає, що таку шкідливу працю для добра народу веде провід АЛТовариства, а численні лікарі бояться виступати проти проводу, щоб не втратити праці по шпиталях.

● **Військова хунта в Туреччині**, яка офіційно називається Комітетом національної єдности і править там під проводом прем'єра генерала Семаля Гурзеля, рішила не вибирати ніякого заступника на час недуги того прем'єра. Американська амбасада в Анкарі в Туреччині викликала радіо - депешею з Америки професора Гарвардського університету, лікаря - спеціяліста серцевих недуг, д-ра Раймонда Адамса.

● **У Лондоні** впала в минулий вівторок така густа мряка, що вуличний рух майже зовсім припинився.

В АМЕРИЦІ

● **Команда військ ЗДА в Японії** видала була два тижні тому, у зв'язку з рішенням уряду ЗДА стягати членів родин військовиків за кордоном до ЗДА, заборону воякам женитися з японками. Але після двох тижнів, внаслідку протестів збоку військовиків і поганого враження в японській публічній опінії, цю заборону відкликано.

● **В канадійській провінції Онтеріо** відбулися міські вибори, в яких виборці висловлювалися також і в справі недільного спочинку в спорті та в кінах. Виборці голосували за те, щоб у всіх містах, крім двох, були відкриті кіна, але тільки в шістьох містах була більшість за те, щоб в неділі відбувалися спортові імпрези.

● **Департамент скарбу** повідомляє, що у фінансовому році, який закінчився 30-го червня 1960 року, надвишка у федеральному бюджеті виносить $1,224,047,421.64, на $156 мільйонів більше, як передбачали в половині липня ц. р. Прибутки з податків становили $78,457,-432,872.73, а видатки державної скарбниці виносили $76,539,412,-798.99.

● **Департамент пошти** видав 4-центову поштову марку для відзначення пам'яті покійного державного секретаря Джана Фостера Доллеса. При тій церемонії були присутні дипломати і високі урядовці, але пані Доллес не могла прибути, бо вона недавно зломила собі кість, впавши в своєму домі.

● **Посадник Манґеттену,** Ню Йорк, Гюлен Е. Джек був визнаний винним в тому, що дозволив, щоб міський контрактор Унґар відновив йому дім коштом $4,400. Йому грозить кара до одного року тюрми і грошова кара до $1,500 долярів. Джек займав найважливіше становище в ЗДА, бувши неґритянського походження. Тепер він його втратить.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **39-ті роковини трагедії під Базаром** будуть предметом відзначення на окремому вечорі, що його уладжує Нюйоркський Відділ ОбВУА в суботу 10-го грудня ц. р., о год. 6-ій веч. у домівці Літературно - Мистецького Клюбу для своїх членів і гостей. Доповідь про трагічну подію, в якій розстріляно 359 вояків Армії УНР, виголосить д-р Іван Козак. В неділю 11-го ц. м. будуть відправлені в українських церквах Ню Йорку Богослужби за спокій душ Героїв Базару.

● **Доповідь відомого українського сходознавця д-ра Омеляна Пріцака** на тему „Перший монгольський намісник на Русі" відбудеться в залі Українського Інституту Америки при 2 Іст 79-ій вул. в Ню Йорку. Д-р О. Пріцак є професором Гамбурзького університету (Німеччина) і прибув у відвідини до ЗДА.

● **Про політичні ідеї Михайла Грушевського** говоритиме у своїй доповіді на засіданні Комісії УВАН для дослідів над пореволюційною Україною і Совєтським Союзом д-р Ярослав З. Пеленський. Засідання відбудеться в неділю дня 11-го грудня ц. р., о год. 6-ій веч., в приміщенні Академії.

● **Авторський вечір Леоніда Полтави** відбудеться заходом Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку в п'ятницю дня 9-го грудня ц. р., в приміщенні Клюбу. Уривки з роману „1709", що його прийняла до друку „Книгоспілка", читатиме Йосип Гірняк. Вечором, що почнеться о год. 8-ій веч., проводитиме Іван Керницький.

У СВІТІ

● **Ген. Рауль Салян,** колишній головний командант французьких військ в Альжирі, пізніше командант Паризької військової округи, який розійшовся з режимом президента де Голя внаслідку своєї опозиції до політики де Голя супроти Альжиру й живе тепер в Еспанії, висловив обурення з приводу втечі з Франції до Еспанії 29-річного французько - альжирського націоналіста Пієра Ляґайлярда, та заявив, що він його не хоче бачити.

● **Мешканець Берліну** Християн Мельциґ написав листа із скаргою до фабрики радіоапаратів в Галле, під комуністичним режимом, на її поганий, новозакуплений ним апарат. Він дістав відповідь з погрозливою пересторогою, щоб він не робив таких скарг, бо „це може мати для вас дуже неприємні наслідки". Фабричний лист нічого не казав про виміну апарату на ліпший, зворот ціни чи направу, лише кінчався привітом „за мир і комунізм".

● **Західні журналісти в Конґо** зробили й оприлюднили в американських газетах світлини з різних сцен знущання конґолійськими вояками над колишнім прем'єром Люмумбою. На одній такій світлині видно, як чорний вояк Люмумбі, що лежить на землі із зв'язаними позаду руками, пхає в рот папір: це була пропаґандивна промова, що її знайдено в кишені Люмумби в моменті його арештування, — він її не встиг виголосити.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 19..

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢. Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сити і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

„Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Скажімо своє слово

Саме тепер на сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй відбуваються дебати, що мають першорядне і виїмкове значення та вартість для справи, що нам, нашій американсько-українській спільноті, мусить найбільше лежати на серці: остаточна ліквідація будь-якої колоніяльної залежности одних народів від інших. На жаль, дебати не цілком ідуть по лінії і не цілком відносяться до того, що повинно бути їх головною темою — до найбільшого і найганебнішого в історії людства колоніяльного поневолення Московією багатьох вільних колись народів, у першу чергу українського, та до московської народовбивчої політики відносно тих народів.

Все ж таки тут і там, більше або менше сміливо, представники поодиноких вільних націй починають про це одверто говорити, згадуючи при цьому про Україну, як один з наймаркантніших прикладів такого колоніяльного поневолення. Очевидно, що кожна така згадка нас усіх підносить на дусі і ще більше підносить вона на дусі поневолений український нарід, збуджує в ньому нові надії, додає нових сил і нової видержливости в змаганні до волі.

Зайво було б наводити наявні докази, що до цих згадок про долю України на найвищому міжнародному форумі з Об'єднаних Націях відповідно причинився наш Український Конгресовий Комітет. Передача відповідного матеріялу про колоніяльне положення України в комуно-московській імперії, відомі і невідомі для ширшого загалу особисті зустрічі представників УККомітету з представниками вільних націй в ОН та інтервенції в користь української визвольної справи, періодичні і принагідні публікації УККомітету — усе це сумарично є таки поважною краплиною, що вижолоблює, здавалося б, камінь міжнародного сумління відносно України та інших поневолених країн.

Очевидно, що ми хотіли б, щоб цієї нашої інтервенції та нашого впливу було більше, щоб наш голос був сильніший і переконливіший. Багато порад і побажань в цьому відношенні одержує від наших громадян УККомітет, але — на превеликий жаль — тільки мала частина громадян піддержує ці свої побажання направду рішальним своїм голосом у формі збільшеної пожертви до Народного Фонду на політичні цілі УККА. Тим часом, Об'єднані Нації та акції на їх терені далеко не одинокі, що ними клопочеться УККА. Згадаймо, що саме тепер відбувається процес зміни уряду ЗДА, вкоротці почнеться новий Конґрес, з кожним днем виникають нові проблеми і нові можливості, що вимагають акції і голосу нашої політичної репрезентації, що неможливі без негайної і збільшеної пожертви. Пригадка потрібна не тільки з уваги на актуальні події і потреби, але й тому, що вкоротці в нашій спільноті почнеться найбільша, мабуть, за всі часи збіркова акція на будову пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні. До того часу ми мусимо забезпечити максимально необхідними збільшеними фондами УККомітет, щоб послабленням цієї нашої політичної репрезентації та її акції з браку фондів не побудувати собі самим раніше пам'ятника неслави.

Святочний і опеля новорічний та січневий сезони, що саме надходять, дають добру нагоду кожному з нас сказати й своє рішальне слово у формі негайної і щедрої пожертви на благородні цілі УККомітету.

Маніфестація єдности

Перші після виборів відвідини новообраного президента Джана Кеннеді в Білому Домі, зовнішня декорація, що нею вбрано ті відвідини, та сутній зміст нарад Д. Д. Айзенгавера і Дж. Ф. Кеннеді — все це стало могутньою маніфестацією єдности американської нації і єдности цілей американської державної політики. Найстарший в історії З'єдинених Держав урядуючий президент зустрів наймолодшого в їх історії свого наступника на сходах перед входом до Білого Дому, шпалір вояків презентував зброю, а музика грала військові марші. Обидва державні мужі один одному стискали руку, усміхнені позували фотографам та обмінювались куртуазними словами. Це були зовнішні вияви. Але це переконливим доказом доброї волі уряду, що відходить, для якнайбільшого облегшення праці урядові, що приходить — була тригодинна нарада, в якій брали участь і три міністри найголовніших ресортів адміністрації Айзенгавера — державний секретар, секретар оборони і секретар фінансів.

За нового американського уряду напевно не все буде „так само". Діла є такі, як їх хочуть люди, а до Білого Дому і до довкільних державних будинків увійдуть нові люди, з новими ідеями, новим підходом. Але це не перечить другій правді, що державна політика не залежить від бажань, симпатій і настроїв її керівників, але передусім від державних інтересів, що їх формують превізні чинники. Це стосується особливо до новітніх демократій, які не знають, що таке династичні інтереси середньовічних монархів ані примхи сучасних диктаторів чи закулісова боротьба різних клік за владу. Коли під час тривання Потсдамської конференції в 1945 році виграла в англійських виборах соціялістична Партія праці, Винстон Черчилл просто вернувся з Берліну до Лондону, а його місце зайняв Клемент Етлі, дотогочасний віце-прем'єр, і в закордонній політиці Англії не було ніяких змін, а зміна влади в Англії перейшла без найменшого потрясення.

Основний принцип американської закордонної політики, проголошений в комунікаті обох президентів: „мир із справедливістю у волі для всіх народів" — залишиться напевне той сам. Різниці поглядів на способи здійснювання цього спільного всім американцям принципу будуть дебатовані в Конґресі, на засіданнях уряду Крайової Ради Безпеки, в пресі, в усіх тих установах вільної думки, які існують в демократичній системі та з якими рахується уряд. Республіканська партія, яка впродовж 8-ох років була при владі, виконуватиме функцію конструктивної опозиції. Вітіркова маніфестація національної єдности і доброї волі лідерів обох груп однієї нації стала ще одним доказом тривкости американської державної системи і тяглости її політики.

Пшик із „блискучої перемоги"

Випущення третього совєтського космічного корабля - сателіта в орбіту Землі супроводила, совєтська пропаганда гураганними фанфарами в пресі і в радіо, представляючи цей факт, як „блискучу перемогу вітчизняної науки і техніки", і стверджуючи в офіційному комунікаті ТАСС, що лет його орбітою проходить успішно і що „вся встановлена на кораблі - сателіті апаратура працює нормально". Московські „Ізвєстія" з 2-го грудня ц. р. подали повідомлення під тріюмфальним малюнком Кремля і нового „спутніка" на цілу ширину сторінки і під бундючним надписом „Продовжуємо розвідування вселенної — новий совєтський космічний корабель в орбіті". Московська „Правда" з того дня, подавши повідомлення ТАСС на першій сторінці, присвятила цілу четверту сторінку телеграмам про „захоплення" в усьому світі новою „перемогою совєтської науки" і про ентузіястичні відзиви і славословія навіть американської преси, але ж промовчуючи скрупулятно всі висловлені цією пресою й американськими науковцями сумніви щодо тривалости цього сателіта. На цій же сторінці надруковані були карикатури із відкритим глузуванням з американської „відсталости" в ракетній і сателітній ділянках.

Минув один день і замість дальших тріюмфальних фанфар московська „Правда" з 3-го грудня подала під заголовком „Про лет третього совєтського корабля - сателіта" плутане повідомлення про те, які то різні і важливі завдання й досліди здійснив цей сателіт. Аж в одинадцятому уступі цього повідомлення сховала „Правда" коротке, але багатомовне речення, що „у зв'язку із зниженням по невраховaній траєкторії корабель - сателіт припинив своє існування, ввійшовши в компактні верстви атмосфери". Московські „Ізвєстія" не відважилися взагалі подати цього повідомлення і виповнили число з 3-го грудня ц. р. дальшими фанфарами про те, що „ми широко відкрили двері у космос" і що „совєтська летюча лябораторія обслідовує вселенну", друкуючи все це вже після того, як цілому світові стало відомо, що із нової совєтської „перемоги" і „досягнення" вийшов пшик. Надрукували вістку про „припинення існування" цього Спутніка III московські „Ізвєстія" щойно 4-го грудня, скромно сховавши його на третій сторінці серед багатьох інших матеріялів. Разом із сателітом загинули і транспортовані ним собаки „Бджілка" і „Мушка" й інші живі створіння, про що тепер не згадується вже ні словом.

Пшик із совєтським Спутніком III доводить, що Совєти не такі вже „передові" в цій галузі, як їх намагається представити комуністична пропаґанда. Таких невдач із ракетами і сателітами мали Совєти без ніякого сумніву чимало, набагато більше, як ЗДА, про кожну невдачу яких повідомляла сумлінно американська преса. Всі свої невдачі Совєти промовчували і кожний успіх розтрублювали непомірно, поки не покарала їх дошкульно заперечувана ними Вища Сила, яка керує Всесвітом, або те, що з глибокою мудрістю висловив український народ у приказці, що „людина стріляє, а Пан Біг кулі носить".

Невдача Москви і Хрущова із третім космічним кораблем - сателітом є не тільки дошкульним ударом по престижі Совєтського Союзу, але й повною компромітацією комуністичної пропаганди. Повідомляючи про „блискучу перемогу" із Спутніком III, московська „Правда" в числі з 2-го грудня, пробувала глузувати із ЗДА, мовляв, із випущеної ними востаннє космічної ракети „остались рожки да ножки" у вигляді відламків на Кубі. Тим часом із совєтського космічного корабля не залишилося навіть отих „ріжок і ніжок": вони спалилися без сліду в атмосфері Землі.

КОНФЕРЕНЦІЇ НА ВЕРШИНАХ

Минулого місяця англійський прем'єр Гералд Мекміллен і його міністер закордонних справ лорд Гюм їздили до Риму на наради з італійським урядом, при чому — за твердженням західніх газет — головною темою тих розмов була можливість нової західньо-східньої конференції „на вершинах" після перебрання влади новим президентом ЗДА, Джаном Ф. Кеннеді. Англійські державні мужі мали переконувати про потребу такої нової конференції „на вершинах" своїх італійських співрозмовників, які до такої концепції ставляться згори недовірливо хоч би тому, що Італія — всупереч своїм дотеперішнім заходам — не належить до тієї „великої чвірки", яка єдино переводить свої „вершинні" наради. Англійсько-італійські розмовці мали погодитись, що треба сприяти новій зустрічі керівних західніх державних мужів із Хрущовим, але щойно після „відповідної підготови", признавши, що нова невдача такої конференції була б справжньою катастрофою для і так препоганої міжнародної ситуації. Крім англійсько-італійських нарад у Римі відбувались і наради парляментарної конференції НАТО, а сенатор Джансон і сенатор Фулбрайт конферували з президентом де Ґолем і прем'єром Мекмілленом. Якщо навіть в отих останніх розмовах не заторкувано конференції „на вершинах", то буде неможливо поминути її на з'їзді 15-ох міністрів закордонних справ у Парижі 16-го ц. м.

Таким чином актуалізується знову нещасна концепція безпосередніх зустрічей західніх голів урядів чи й держав з совєтськими головачами. „Сердечний" тон депеші, яку зислав Хрущов Джанові Кеннеді з нагоди його виборчої перемоги, і злагіднення, покищо, нападів Хрущова та совєтського пропаґандивного апарату проти Америки саме і пояснюють бажанням Кремлю не кидати колод на шляху до нової конференції „на вершинах". Такий далекозорий і практичний державний муж, як старий Конрад Аденауер, тому запропонував Хрущову через свого амбасадора в Москві „перемир'я", що він сподівається також, що прийде до нової конференції „на вершинах", на якій буде мова про Німеччину, й тому він не хоче продовжуванням та ступенуванням взаємних лайок між Москвою і Бонном утруднювати ситуацію західнім державним мужам в їх розмовах з Хрущовим. Але поруч із цим Аденауер твердить далі, що найкраще було б, як би взагалі таких „вершинних" конференцій не було, а якщо були б, то щоб вони обмежились до справи атомових вибухів і міжнародного роззброєння, бо від кожної такої східньо-західньої зустрічі можна сподіватися тільки нових західніх поступок у користь Москви, а тим самим погіршення, а не поліпшення ситуації вільного світу.

Аденауер не одинокий у своєму песимізмі, бо досвід минулих конференцій „на вершинах" говорить аж надто голосно про злощасні наслідки таких зустрічей. Перша така конференція за останньої війни відбулась в Каїро 1-го грудня 1943-го року з участю Ф. Д. Рузвелта, Винстона Черчилла і Чіянг Кай-шека. Хоч всі погодились тоді, що треба привернути незалежність Кореї та інтеґральність Китаю з-перед часу японської окупації, проте зараз в наступній конференції в Ялті в лютому 1945-го року зламано ту умову, впустивши большевиків до Північної Кореї та відступивши їй Зовнішню Монголію й Порт Артур. Політика ж ЗДА на терені Китаю ішла виключно по лінії вічного замирювання націоналістичного і комуністичного таборів, внаслідку чого прийшла катастрофа і китайського вільного правління і ЗДА в Китаї.

Ялтинська конференція „на вершинах", протоколи якої проголошено 16 липня 1955 року, була перемогою концепції поділу „сфери впливів" між ЗДА й Совєтами, з повним знехтуванням волі й голосу країн і народів, про які була мова. Рішали там „про нас без нас", а всі справи, що стосувались Сходу Европи та взагалі Европи, рішали по лінії великодержавницьких інтересів Росії. Ялтинська конференція „на вершинах", яку потвердила і уточнила Потсдамська конференція, що в ній, після смерти Рузвелта, брав участь від ЗДА Гаррі Труман, а після прогри консерватистів в англійських виборах Англію репрезентував від 25-го липня 1945-го р. прем'єр Етлі, і завжди той сам Сталін від СССР, ці дві конференції стали, так мовити, наріжними каменями тієї трагічної ситуації, що її самі західні великодержави створили — по нинішній день.

Від 18 до 23 липня 1955 р. відбулась знову конференція „на вершинах", у Женеві, з участю президента Айзенгавера — ЗДА, Антоні Ідена — Англія, Едгара Фора — Франція, а від СССР — Булґаніна, Хрущова і Жукова. Вона мала споводний успіх, бо крім ілюзоричного „духа Женеви", що ним потім жонґлювала совєтська пропаґанда, Совєти погодились там на принцип вільних і спонзорованих міжнародніми чинниками виборів в Німеччині, як на базу її з'єднання. Але вже зараз потім на конференції міністрів закордонних справ осінню 1955 року у Женеві, що мали узгіднити практичне переведення в життя цієї умови, Совєти відкликали свою згоду та придумали концепцію „двох Німеччин", які — мовляв — мають одна з одною „порозумітись" про своє з'єднання, практично — на базі скомунізування цілої Німеччини. Після тієї конференції розпалилась наново холодна війна, яку мала закінчити візита Хрущова в ЗДА у вересні минулого року. На тій візиті порішено відбути нову конференцію „на вершинах", яка й зійшлась у Парижі 16-го травня ц. р. Відомо, що Хрущов на першому ж її засіданні зірвав її, покористувавшись тільки як претекстом до її зірвання інцидентом із американським літаком У-2 над Совєтами. Епілогом зірвання Хрущовим Паризької конференції був непристойний спектакль, що його він уладив на біжучій сесії Генеральної Асамблеї в Ню Йорку.

Тепер Хрущов заходиться знову, щоб скликати нову конференцію „на вершинах". Він хоче, властиво, відбути навіть дві такі конференції: одну на ґігантську скалю в Об'єднаних Націях, із скликанням 99-ох прем'єрів всіх членських країн ОН на надзвичайну сесію весною ц. р. ніби у справі міжнародного роззброєння, і — після зустрічі там з новим президентом ЗДА — перевести конференцію „великої чвірки" літом цього року. Він рахує на більшу податливість на такі ідеї у нової американської адміністрації, але наперед можна передбачати, що він грубо заведеться у цих своїх обрахунках.

ДИВОГЛЯДНИЙ СУДОВИЙ ПРОЦЕС

Мюнхен. — Уже місяць минає, але суд присяжних у Мюнхені не докінчив процесу проти графа Михайла Солтикова, німецького журналіста, як видно з прізвища, з російського роду. Хто такий граф Солтиков і чому він попав під суд? Солтиков належав до німецької розвідчої організації („Абвер"), на чолі якої стояв адмірал Канаріс. Солтиков мав нагоду бувати в Парижі перед війною 1939-го року і в час війни. Його особливо зацікавила була подія, що сталася в Парижі в листопаді 1938-го року. Тоді до німецького посольства в Парижі прийшов молодий жид Гріншпан, народжений у Німеччині, який після бурхливої дискусії з радником посольства на ім'я Ернст фон Рат, стрілом із револьвера смертельно поранив його. Замах Гріншпана на фон Рата дав нагоду Гітлерові учинити жидам погром у Німеччині: це була так звана „кришталева ніч". Аджеж Гріншпан після свого арештування заявив, що він убив радника німецького посольства на знак протесту проти переслідування жидів у Німеччині. Пізніше Гріншпан подав іншу причину свого замаху на фон Рата: мовляв, цей радник німецького посольства був сексуально ненормальний і на цьому ґрунті виник конфлікт між ними, а наслідком того сталося убивство фон Рата.

Граф Солтиков виступив у німецькій пресі в 1960 році з твердженням, що фон Рат був дійсно ненормальною людиною, що мав рацію Гріншпан, коли це заявляв перед французьким судом після смерти фон Рата. З приводу статтей графа Солтикова рідня і приятелі фон Рата учинили позов на автора, і тепер Солтиков мусить доводити правдивість своїх тверджень в суді при допомозі свідків. З цими свідками відбуваються дивні історії. Наприклад, теперішній німецький дипломат Ауер, бувши в совєтському полоні, казав декому із своїх колеґ у неволі, що фон Рат був сексуально ненормальний і тому був убитий. Тепер на суді Ауер відкликав свої слова. Колишній визначний співробітник адмірала Канаріса п. Гізевіюс, якого назвав Солтиков на свідка в справі убивства фон Рата, дав зізнання невигідні для Солтикова: мовляв, граф Солтиков стояв у системі німецької розвідки на низькому щаблі і не міг знати багато про мотиви, які повели Гріншпана до замаху на фон Рата. Після цього свідчення граф Солтиков сказав, що на його процесі, як свідок виступить — Гріншпан! Мовляв, Гріншпан живе в Парижі і є власником бензинової станції.

Не можна передбачити, чим закінчиться процес графа М. Солтикова. Цей процес ставить перед суспільством кілька загадок. Насамперед, виясняється, що Гріншпан в 1940 році попався в руки німецьких властей, був у концентраційному таборі і вийшов із цих пригод живим. Коли б Гітлер мав певність, що Гріншпан учинив атентат на фон Рата з намови „світового жидівства", то йому Ґебельс і інші майстри пропаґанди постарались би влаштувати судовий процес, для збудження ненависти серед німців проти „світового жидівства". Солтиков робить з того висновок, що уряд Гітлера побоявся учинити судовий процес проти Гріншпана, щоб не виявилося, що мотиви убивства фон Рата не були політичного характеру. Друга загадка: якщо Гріншпан пережив війну в німецькому концентраційному таборі, коли мільйони жидів загинули від терору нацистів, то чим пояснити таку „гуманність" режиму Гітлера супроти людини, що убила високого німецького урядовця? Дехто висловлює здогад, мовляв, нацисти найняли Гріншпана, щоб убив фон Рата, бо знали, що фон Рат був ворогом режиму Гітлера. Убивши його руками жида, уряд Гітлера позбувся противника і з приводу його смерти учинив погром жидам. Але знов же загадка: чи була рація після того дарувати життя Гріншпанові, який міг пізніше стати небезпечним свідком проти режиму Гітлера.

Словом, мюнхенський суд мусить розбирати „таємницю еспанського двору", що ними в багатьох відношеннях все ще окутана політика „Третього Райху".

Фермерська організація не надіється забагато від нового президента

Ди Мойн, Айова. — Містоголова Крайової Фармерської Організації Роберт Каспер на зборах 2.000 делеґатів із 12-ох середньо-західніх стейтів гостро критикував республіканський уряд президента Айзенгавера за його фармерську політику впродовж 8-ох років і остерігав фармерів, щоб не забагато сподівалися від новообраного президента Джана Ф. Кеннеді. Він казав, що в попередніх роках не можна було з успіхом розв'язати фармерської програми, бо в Білому Домі урядував республіканський Президент, а в Конґресі більшість мали демократи. На думку містоголови Каспера є більші можливості допомогти фармерам, бо і виконна і законодатна влада є в руках однієї демократичної партії. Але фармери повинні пам'ятати, що не треба надто рожево дивитися на політику 87-го Конґресу в фармерській проблемі, бо частина демократів піде разом із республіканцями, і не можна буде ухвалити таких законопроєктів, які обіцяв Кеннеді під час виборчої акції, і про які говориться в демократичній виборчій платформі.

ЛІХТАР І ЗОРЯ

Ліхтар, неначе п'яниця,
Не знайде шлях назад,
Куди він не оглянеться,
Зацвів блакитний сад.

Ліхтар в зорю закоханий
В найкращу із зірок.
Вона золотоокая,
Не коси, а вінок.

Стоїть ліхтар і журиться,
О, зіронько моя,
Зійди сюди на вулицю,
Хай поцілую я.

Упала зірка каменем, —
Чорніша, ніж смола,
О, краще б в небі плавала
І мрією була.

І сльози ллються, падають
Старому ліхтарю,
Вони мені нагадуть
Також мою зорю.

ВІРА ВОРСКЛО

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

У СПРАВІ ЗМІН У „НОВОМУ ШЛЯХУ"

У 229 числі „Свободи" з 30 листопада 1960 подано вістку, яку цитую:

„Співредактор вінніпеґського „Нового Шляху" Володимир Мартинець вийшов, з огляду на свою хворобу із складу редакції цього часопису і на його місце заанґажовано ред. Анатоля Курдидика, який донедавна працював у торонтському „Вільному Слові". (Стр. 8 згаданого числа „Свободи").

Вістка ця остільки невірно інформує читачів та всю українську громаду, що ред. В. Мартинець не був співредактором, а головним редактором „Нового Шляху"; далі, що він зовсім не „вийшов із складу редакції", а є в дальшому головним редактором „Нового Шляху"; що хвороба його не така, щоб він „виходив зі складу", бо ми сподіваємося швидкого його повороту до редакційних бюр та на своє становище; і, — нарешті — мене зовсім не анґажовано на місце ред. Володимира Мартинця, якого я високо ціню, як передового нашого журналіста, публіциста й редактора, а навпаки — я станув до праці в „Новому Шляху" ще при повному здоров'ї ред. Володимира Мартинця, про що було в числі 76 „Нового Шляху" з 8-го жовтня 1960 року офіційне повідомлення, і сподіваюся в цім тижневику під рукою тимчасово хворого його редактора і далі бути співредактором цього нашого пресового органу.

Анатоль Курдидик

ЩЕ ПРО УКРАЇНСЬКО-ЖИДІВСЬКУ ДИСКУСІЮ

У зв'язку з українсько-жидівською дискусією, що відбувалася на терені Клюбу Круглого Стола в Українському Інституті Америки в Ню Йорку 18-го листопада ц. р., деякі учасники тієї дискусії звертають увагу, що подане у 226-му числі „Свободи" звідомленні про дискусію, внаслідку надзвичайного скорочення, може довести до деякого непорозуміння. Зокрема це стосується виступу п. О. Семененка. Насправді, найкоротший зміст його виступу такий:

Для успіху веяких людських взаємин потрібно розуміти психологію іншої сторони. І нам треба розуміти психологію тих жидів, які самі або їхні близькі пережили велику особисту й національну драму в Україні. У часи, коли в Україні був виданий закон Української Народної Республіки про культурно-національну автономію меншин, створення національних жидівських Рад по містах України дало підстави для ширшої діяльности жидівських громад і його з симпатією вітали тоді активні кола української інтеліґенції. Щодо теперішнього стану українсько-жидівських відносин в Україні, то там через політичний режим не можуть появлятися громадські діячі, які могли б висловлювати громадські настрої, як це є можливе в демократичних країнах, зокрема в Америці. Проте українсько-жидівські відносини під сучасним режимом на Україні, хоч ми й не можемо почути вільного голосу українських і жидівських діячів, розвиваються і дають багато позитивного у повсякденних людських контактах і в спільній праці.

Степан Женецький

УКРАЇНЦІ В ПОЛЬЩІ

(10)

По-правді, треба признати, що на початку воно таким було. На Першому З'їзді до проводу того Т-ва були вибрані люди, які направду турбувалися долею українців в Польщі. Але після приходу до влади Гомулки, це УСКТ-во цілковито обернено в знаряддя польського комуністичного уряду і польської комуністичної партії, при допомозі якого поляки підганяють українців до будови комунізму в Польщі. Про це виразно свідчить зміна статуту УСКТ-ва, яку переведено на 2-му З'їзді у 1959-му році. У розділі „Мета Т-ва" у параграфі 6 про це там сказано:

„Метою Т-ва є: а) залучення української національної меншини до загальнонародного будівництва соціялізму в Польщі . . ."

Тоді, коли в попередньому статуті було сказано в одній точці, що метою Т-ва є „уможливити бодай частинний поворот бажаючим українцям на рідні землі", то в новому статуті вже про поворот немає ані найменшої згадки. Тому не диво, що тепер УСКТ — втрачає популярність серед українців Польщі і вони його оминають.

Другою причиною, чому українці в Польщі держаться осторонь від УСКТ-ва є те, що бояться просто ставати його членами: всякий прояв культурно-освітньої праці українців у Польщі, польські шовіністи називають „будовою України".

Та найбільшим дотеперішнім досягненням українців у сучасній Польщі, треба вважати появу часопису „Наше Слово", що є органом УСКТ-ва. Почало воно появлятися від червня 1956-го року, тобто від того самого часу, як постало УСКТ-во, спершу два рази в місяць, а пізніше як тижневик, і появляється досьогодні.

Цей часопис, малого газетного розміру на 8 сторінок, має два додатки: кожного тижня появляється односторінковий додаток „Лемківське Слово", писаний переважно лемківським говором і присвячений виключно лемківським справам; раз на місяць появляється також односторінковий додаток для дітей і молоді „Світанок". Окремим виданням появляється також раз у місяць літературно-мистецький додаток „Наша Культура". За останні два роки появилися накладом „Нашого Слова" два календарі - альманахи — менший на 1959 рік і більший об'ємом та змістом на 1960 рік.

Часопис „Наше Слово" зі своїми додатками, є від 1956 р. дотепер, одинокою українською лектурою для українців в Польщі. Він служить для них всім: приносить вістки з життя інших українських громад на розселенні; повідомляє як живуть українці в Сов. Україні, подає хоч і викривлені відомості про те, що діється в світі; з нього навчають батьки своїх дітей читати й писати по-українському; а донедавна, як це було згадано вище, заступав букваря і читанку для навчання українських дітей української мови в школах.

Газета „Наше Слово", що появляється оце вже п'ятий рік, є також найкращим віддзеркаленням того, як мінялося наставлення польського комуністичного режиму до українців від настання т. зв. „відлиги" по сьогодні. Зараз після Першого Українського З'їзду ця газета дуже різко, гостро і правдиво насвітлювала важкі відносини і умовини життя українців у Польщі, відважно виступала в обороні їхніх прав та голосно домагалася повороту на рідні землі. В тому часі вона направду була українською газетою. Пізніше „Нашому Слову" поступенно замикають рота: про поворот українців вона вже цілком перестала писати, а натомість почала захвалювати на всі боки „стабілізацію", тобто загосподарювання українських виселенців на по-німецьких землях. Тепер вона вже майже не подає описів різних антиукраїнських виступів і польських затій, зате ж у ній повно описів „досягнень" Совєтської України.

ПОВІДОМЛЕННЯ

УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ

Уважаємо необхідним поінформувати Українську Національну Спільноту в З'єдинених Державах про працю Українського Конґресового Комітету Америки у двох місяцях — ЖОВТНІ Й ЛИСТОПАДІ — цього року.

Зазнайомлюючи з цією працею — подаємо наступні факти, що сталися за цей час:

1. Виготовлено й видано друком Меморіял в англійській мові п. н. „Російський Імперіялізм і Колоніялізм" — з нагоди XV Сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй.

2. Виготовлено й видано друком другий Меморіял, також в англійській мові, п. н. „Фікція — і правда про Україну", як відповідь — виясненння українців у вільному світі на виступ - промову першого секретаря комуністичної партії України Подгорного на цій же Асамблеї ОН.

Ці два меморіяли доручено представництвам усіх вільних країн в Об'єднаних Націях, пресі й пресовим аґенціям.

3. Видано в англійській мові й поширено в тисячах примірників на терені Ню Йорку інформаційний листок про „Ката України". Видано кілька спеціяльних комунікатів для преси. Усім представництвам в ОН доручено книжку в англійській мові Романа Смаль - Стоцького п. н. „Поневолені Нації". Ці видання, разом із зорганізованими й проведеними Комітетом Об'єднаних Американсько - Українських Організацій Міста Ню Йорку, як Відділом Українського Конґресового Комітету Америки, демонстраціями перед совєтським представництвом та біля ОН, мали — як ніколи досі — широкий відгомін в пресі, радіо й телевізії, американській і закордоном.

4. Вислано подяки: Прем'єрові Канади, Дж. Діфенбейкерові та представникові Національного Китаю — за їхні виступи - промови в ОН.

5. Виготовлено всі необхідні матеріяли - проєкти для розгляду Пан - Американської Української Конференції, у Ню Йорку, для обговорення й вирішення справи Світового Конґресу Вільних Українців.

6. Ця, запляновані й підготована УККА Зустріч — відбулася в Ню Йорку, 29 і 30-го жовтня ц. р., як Шоста Сесія ПАУК, з участю представників УККА. На ній обговорено й узгіднено — на базі приготованих Українським Конґресовим Комітетом Америки матеріялів — та схвалено підстави скликання й проведення Світового Конґресу Вільних Українців і створено Підготовний Комітет. Українському Конґресовому Комітетові Америки передано організаційну ділянку, тобто практичну підготову Світового Конґресу Вільних Українців на осінь наступного, 1961 року.

7. Підготовна праця вимагала вже урухомлення відповідного апарату тут, у Ню Йорку, покищо виключно силами Канцелярії Централі УККА. Вимагала вже також і фінансових витрат. А продовжування цієї праці вимагатиме від УККА поважних грошових вкладів.

8. Отримано з Державної Друкарні у Вашинґтоні замовлені публікації про Тараса Шевченка. Вона буде поширена тут, у ЗДА, та поза Америкою, у світі.

9. Вислано до Вашинґтону виготовлений на замовлення УККА остаточний проєкт марки Тараса Шевченка та полагоджено там, вимагані приписами, формальні справи, пов'язані з цією маркою.

10. Полагоджувано справи, пов'язані з участю УККА в Комітеті Будови Пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні.

11. Представники УККА взяли участь у Річних Загальних Зборах Все-Американської Конференції для Поборювання Комунізму, 10, 11 і 12 листопаду 1960 р. в Кензас Сіті, УККА є постійним членом Конференції та спонзором її офіційного органу „Фрідомс Фектс". В складі Конференції — поверх 50 американських організацій з 50 мільйоновим членством.

12. Підготовано й відбулися зустрічі - розмови з представництвами Держав в ОН: Філіппін, Бельгії, Бразилії.

13. Вийшла з друку публікація (ілюстрована, в англійській мові) п. н. „Переслідування й нищення Української Церкви російськими большевиками", написана д-ром Г. Лужницьким на замовлення УККА. Видання фінансоване Українським Конґресовим Комітетом Америки.

14. Ведено дальшу підготову до видання в англійській мові чергових публікацій, коштами УККА. Це — „Архітекти совєтського режиму в Україні" та „Історія російського імперіялізму".

15. Виготовлено й вислано — на адреси Передплатників українських часописів у ЗДА — 28.000 листів, звернення (двомовне) УККА-УНФ з нагоди Ювілейного Року.

16. Виповнювано зготовлені спеціяльні ювілейні грамоти з нагоди XX-ліття УККА і X-ліття УНФ й вислано до Відділів УККА в тих громадах, де в тому часі влаштовувано ювілейні святкування.

17. Громадянам, що їм бракує певна квота до встановленої для отримання Ювілейної Грамоти суми — вислано окремі листи з проханням — доповнити цю квоту.

18. Стараннями патріотичних громадян міста Ст. Луї, в стейті Мізурі, створено новий Відділ Українського Конґресового Комітету Америки. У врочистому Установчому Зібранні взяв участь представник Централі.

Друга сторінка діяльности Українського Конґресового Комітету Америки — це праця й акції його Відділів у Громадах і районах. І їхня праця в цих двох місяцях — дуже часто виходила поза льокальні межі й мала загально - український політичний характер (зокрема: виборчий період), єднаючись з такою ж працею Централі й доповнюючи, чи підсилюючи її.

Очевидно: якщо вся діяльність Централі сперта — у фінансовому розумінні — тільки й виключно на Українському Народному Фонді, то й наші Відділи на місцях повели в цих місяцях інтенсивну кампанію збирання Національного Датку і Пожертв до Українського Народного Фонду.

На особливе вирізнення в цій осінній кампанії заслуговує — своєю активністю и пляновістю та шириною а також зокрема і цифровими досягненнями — Филаделфія. Вона — як на тепер — на першому місці в цьогорічній збірковій табелі. Високого признання заслуговують: Ню Йорк і Шикаґо, Джерзі Сіті і Боффало, Клівленд і Лорейн, Оборн і Сиракюз, Дітройт і Гемтремк, Гартфорд і Рачестер, як теж багато інших наших, патріотичних Громад — Відділів.

Дуже просимо всі Відділи і Громади подбати про те, щоб Ювілейна Надзвичайна Збіркова Кампанія була особливо інтенсивно ведена тепер та в двох перших місяцях наступного року!

З цим Ювілейним Роком — пов'язані Ювілейні Грамоти, встановлені УККА для відзначення тих громадян і організацій, що за 10 років існування УНФ вплатили до нього суму $100.00 і більше.

Ці Ювілейні Грамоти вручаться відзначеним на Ювілейному святкуванні, що його влаштовує Відділ УККА. Такі святкування відбулися досі в громадах: Оборн, Джерзі Сіті, Балтімор, Кензас Сіті, Ст. Луї. Чергові святкування в підготові. Зокрема Ню Йорк готується (стараннями КОАУО, як Відділу УККА) до великого Ювілейного Святкування у суботу, 17 грудня 1960 р.

Закінчуючи це наше повідомлення, дякуємо усім, що співдіють з Централею в добро великої української справи, дякуємо усім, що організують фінансову базу для акцій УККА, дякуємо всім, що вплачують Національний Даток і Пожертви до УНФ.

Український Конґресовий Комітет Америки.

● **Совєтський амбасадор в Ляосі**, Александер Абрамов, зробив прозору погрозу, що Совєти будуть активно підтримувати „невтральний" уряд Суванни Фуми, якщо „американські імперіялісти" підтримуватимуть бунт правого генерала Носована. Водночас Москва погрожує „активною підтримкою" арештованого в Конґо прокомуністичного ватажка Люмумби. З того виходить, що Москва хоче провокувати т. зв. льокальні війни в різних частинах світу.

ЗАКЛИК

ДО ЗМАГАННЯ ЗА ПЕРЕХОДОВИЙ ПРАПОР МІЖ ВІДДІЛАМИ УНСОЮЗУ МІСТА ШИКАҐО І ОКОЛИЦІ

Перші наші піонери - „ісходи" з медом і молоком текучої своєї батьківщини — України, бувши своїми гнобителями-ворогами обдертими, голодними і киненими на дно нужди і безпросвітности, винесли за море на далеку чужину в своїх серцях іскру любови до своєї церкви і народу, що на нових місцях поселення стала основою нового організованого життя.

На вільній землі Вашинґтона перше місце у будівництві українського життя займає Український Народний Союз, який своїми клітинами - Відділами покрив широчезні простори ЗДА і Канади та який впродовж свойого 66-літнього існування найбільш завзятими зусиллями допомагав нашому обездоленому українському народові в його боротьбі за волю і незалежність.

На терені міста Шикаґо, де знаходиться згуртованих у 29 Відділах коло 8.000 Союзовців, себто більше як одна десята частина всього членства УНСоюзу, праця та є помітною в кожній ділянці великої Шикаґовської громади.

Але перед нашою Союзовою громадою ще широкі перспективи і розлогі лани до праці. На терені великого Шикаґо замешкує 50 до 60 тисяч українців і нашою ціллю є приєднати якнайбільше членів в ряди УНСоюзу.

Щоби заохотити поодинокі Відділи до більшої активности у приєднуванні членів, в минулому ювілейному році Український Народний Союз уфундував переходовий прапор для Відділу - першуна Шикаґовської округи, який найбільше приєднає членів для УНСоюзу і прапор цей тепер знаходиться в руках 423-го Відділу УНСоюзу.

Рік праці проминув і зближається час зробити її підсумки та передати цей прапор в місяці січні нового 1961-го року найбільш активному Відділові, який без допомоги організаторів придбає найбільше членів.

Крім переходового прапора, Окружний Комітет Відділів Українського Народного Союзу в Шикаґо установив ще окрему нагороду в сумі 25 долярів для Відділу, який в листопаді і грудні 1960 року без допомоги організаторів приєднав найбільше число членів.

Тому використаймо ще місяць грудень на кампанію у приєднуванні членів та включімся у змагання за здобуття переходового прапора і згаданої нагороди — та доложім свою цеглину у дальшу розбудову нашого Батька-Союзу!

М. Харів,
секретар Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в Шикаґо.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — ЦЕ СУТО ДЕМОКРАТИЧНА УКРАЇНСЬКА БРАТСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ. СТАТИ ЇЇ ЧЛЕНОМ — ЦЕ НЕ ТІЛЬКИ ЗАБЕЗПЕЧИТИ СЕБЕ І ВАШИХ РІДНИХ МАТЕРІЯЛЬНО. ЦЕ ЗНАЧИТЬ БУТИ СПІВВЛАСНИКОМ ЙОГО НАДБАНЬ І ВИБИРАТИ, ЧИ БУТИ ВИБРАНИМ В ЙОГО КЕРІВНІ ОРГАНИ.

Український Хор „Думка" в Ню Йорку

В ЧОМУ НАШ СЕКРЕТ

(Про Хор „Думка" в Ню Йорку)

Хор „Думка", що завершив 10-літню працю ювілейними концертами в Ню Йорку і Филаделфії та виданням Альманаху „Невмируща пісня", працює невтомно під проводом диригентів І. Задорожного (мішаний і чоловічий хори) та І. Жуковського (жіночий хор) і вже незабаром закінчить перший рік другої декади свого існування. Невпинний приплив нових членів головно молодого віку дозволяє сміливо глядіти в майбутнє хору. В чому секрет популярности „Думки"?

Відповідь на це питання зовсім проста. Популярність серед громадянства можна здобути лише важкою і систематичною працею. Тільки добре підібраними і солідно підготованими імпрезами можна завоювати серця громадянства. Провідний актив хору, хоч і міняє особовий склад, не міняє тих напрямних, що оправдували себе протягом минулих десяти років. Глядачі відвідують імпрези „Думки" не з патріотичного обов'язку, не з почуття певного зобов'язання, мовляв „працюють бідолахи так важко, треба піти, щоб не була порожня заля". Ні, їх притягає довір'я, що будуть з імпрези вдоволені. Висока оцінка мистецького рівня хору музичних критиків і здобута пошана громадянства витворює у людей, що люблять співати, а головно в молоді, бажання бути співучасниками праці й успіхів хору. Очевидно, не малу ролю в напливі все нових членів грає різноманітність праці хору: концерти, товариські вечори, балі, виїзди до інших міст, можливість виступати перед численними глядачами і переживати успіх, слухаючи грімких оплесків.

В найближчому часі члени „Думки" будуть мати нагоду знов дати звіт зі своєї праці не на сторінках преси, а зі сцени. Великого зусилля вимагає концерт у Дітройті 10-го грудня ц. р. у Авдиторії Форда, влаштований Парохією Непорочного Зачаття з нагоди „Дня Вищої Школи". Але 30 години їзди автобусами не відстрашать думкарів. Це буде перший виступ „Думки" в Дітройті, де останнім часом відбулися численні високомистецькі імпрези, перша зустріч із громадянством метрополії Дітройту, що гордиться своїми прекрасними хорами: Капелею Бандуристів і „Трембітою". „Думка" нетерпеливо жде на цю зустріч, — віримо, що й Дітройт теж. По повороті з Дітройту не буде часу на відпочинок, зараз же піде підготовка до величавого концерту з нагоди 100-ліття смерти Тараса Шевченка, — 12-го березня в Нюарку, а 19-го березня 1961 р. в Ню Йорку у Карнеґі Голл. Цим разом „Думка" виступить із симфонічною оркестрою. Рівночасно не мало часу треба присвятити на підготовку Різдвяного Концерту і Новорічної Ревії та балю 14-го січня 1961 року у Мангеттен Сентер. Новорічну ревію написав для „Думки" мешканець Дітройту Е. Козак — ЕКО. Отже праці доволі, праці інтересної, хоч часом, здавалось би, понад сили. Ось тому й „Думці" не бракує членів та все прибувають нові.

Це і є весь наш секрет!

Ще хочеться додати свій голос до дискусії, що останньо розвинулась на сторінках нашої преси (статті Р. Левицького, А. Коцура), М. Дуди у „Свободі" та І. Кедрина в „Овиді") навколо давньої вже теми „Чи виспіваємо Україну, чи ні?". На нашу думку так. Тільки не в чужинців сильних світу цього треба нам виспівувати Україну, — куди важливіше виспівати її у серцях нашої молоді, що немовлятами покинула Рідну Землю, або народжена уже тут, на прибраній батьківщині. Українська пісня не втратила і, напевно, ніколи не втратить чародійних прикмет Євшан-Зілля.

АПАШ

Плянують зорганізувати світову школу на острові Елліс під Ню Йорком

Ню Йорк. — През. Міжнар. Університетської Фундації д-р Карл Дж. Еверте повідомляє, що ним очолювана Фундація звернулася до секретаря здоров'я, виховання і добродійности з просьбою про відступлення колишнього іміграційного центру на острові Елліс при в'їзді до нюйоркського порту на „виховний центр", в якому студенти ЗДА і з закордонних держав навчалися б спільно про „різні форми громадянств, політичні і економічні системи та різні етичні норми, якими керуються різні держави". Треба згадати, що почесним головою цієї Федерації є славний гуманіст і науковець д-р Альберт Швайцер, який є директором лічниці в Африці, що безкоштовно лікує тамошнє населення з тропічних недуг. На острові Елліс містився іміграційний осередок, від 1954 року численні забудування стоять пусто. Був проєкт продати цей центр, але ніхто не давав відповідної ціни, а уряд не погоджувався віддати цей острів на якийсь прибутково - розваговий інтерес.

● Секретар рільництва Езра Тефт Бенсон заявив на пресовій конференції, що президент Айзенгавер у своїх зверненнях до нового Конгресу в січні 1961-го року перед залишенням Білого Дому рекомендуватиме новому 87-му Конгресові політику у фармерській справі: в справі цукру, пшениці і консервації землі. Бенсон заявив, що він не братиме участи в політиці і вернеться до тієї праці, яку він любить, це значить до проводу в Мормонській Церкві в Солт Лейк Сіти.

Приймається ОГОЛОШЕННЯ Святочних Побажань у „Свободі"

Адміністрація „СВОБОДИ" повідомляє, що йдучи на зустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного різдвяного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціна оголошень:

1 цаль через 1 шпальту	$ 2.25
1 цаль через 2 шпальти	4.25
2 цалі через 2 шпальти	8.50
3 цалі через 2 шпальти	12.75
4 цалі через 2 шпальти	17.00
5 цалів через 2 шпальти	21.00
6 цалів через 2 шпальти	25.00

Треба сподіватися, що загал нашого громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям і знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа надають таким побажанням окремої вартости і значення.

Зголошення святочних побажань, разом з грошовою оплатою, можна надсилати — **найпізніше до 31-го ГРУДНЯ 1960 р.**

● РОЗШУКИ ●

Анна ВІЗНЯК, зам. САҐАН пошукує брата,
НИКОЛУ ВІЗНЯКА,
з села Царинське, пов. Сянік, який від 1943 р. перебував у німецькому концтаборі на Горішньому Шлеську. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу:
Anna SAGAN
Alphana Rd.
Great Meadows, N. J.

Студійна (Каледжова) Грамота Українського Народного Союзу запевнить вашим дітям високі студії, а з ними краще й багатіше життя! Не зволікайте зі забезпеченням ваших дітей!

✝

Филип ВОЯК — член Т-ва „Єдність", Відд. 163 УНСоюзу у Филаделфії, Па., упокоївся у Бозі дня 30-го листопада 1960 року, по короткій недузі. Покійний народ. 1920 р., в селі Губен, пов. Бучач, Зах. Україна. До ЗДА прибув недавно, а до УНСоюзу вступив 1957 року. Покійний був щедрим на всі добродійні заклики. Полишив у смутку дружину Гедвіґ, сина Гелмуд і доньку Інґрід і сестру в Рідному Краю. Похорон відбувся 3-го грудня 1960 р., з пох. заведення на цвинтар Факс Чейс. — Вічна Йому Пам'ять!

Филик, секр.

Михайло ТКАЧИК — член Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 277 УНСоюзу в Гартфорді, Конн., помер трагічно дня 16-го листопада 1960 року. Покійний народився в Америці, у Гартфорді, Конн. 1896 р. Маючи 11 років виїхав разом із батьками до села Пискоровичі, пов. Ярослав, Зах. Україна, де і ходив до школи. В часі першої св. війни, хоч був американським громадянином, був в рядах австрійської армії, звідки попав у російський полон. До ЗДА вернувся 1923 р. До УНСоюзу вступив 1926 р. В 1956 р. втрачає Покійний сина Стефана. Покійний полив у смутку дружину Марію, доньку Анну, сестру в Краю та брата. Похоронні Богослуження відбулися 17-го листопада, а Похорон в дні 18-го листопада 1960 р. на цвинтарі Zion Hill. — В. П. П.!

В. Гафткович, секр.

ТАРЗАН, ч. 4,567. Звільнення!

Необережний вартовий зблизився до келії мавполюда, який швидко його переміг. — Розв'язуйте мої пута! — заричав він.

Настрашений пігмей витягнув із піхви Тарзанів ніж, і зробив те, що йому наказали.

Пізніше він звільнив його руки, і Тарзан вхопив кільце з ключами... Швидко він буде вільний!